

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅԵՐԷՆԻ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՍՓԻՒՌԻ ՄԷՋ

միջազգային գիտաժողով

24-25 սեպտեմբեր 2026 • Երևան

Յարգելի մասնակից,

Կը հրաւիրենք Ձեզ մասնակցելու «Արեւմտահայերէնի հիմնահարցեր Հայաստանի եւ Սփիւռքի մէջ» խորագիրով միջազգային գիտաժողովին:

Գիտաժողովը տեղի պիտի ունենայ 24-25 սեպտեմբեր 2026-ին, Հրաչեայ Աճառեանի անուան լեզուի ինստիտուտէն ներս (ՀՀ, Երևան, Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչի փողոց 15):

Գիտաժողովը համակարգողներ՝

Հրաչեայ Աճառեանի անուան լեզուի ինստիտուտի Արեւմտահայերէնի բաժնի աւագ օգնականներ՝ Աւետիս Ափոշեան եւ Նայիրա Խաչիբաբեան:

ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ԾՐԱԳԻՐ

Ձեկուցումներու տեւողութիւնը՝ մինչեւ 15 րոպէ:

ՕՐ ԱՌԱՋԻՆ

Հինգշաբթի՝ 24 սեպտեմբեր

Ընդունելութիւն եւ գրանցում • 10:30-10:50

Հրաչեայ Աճառեանի անուան լեզուի ինստիտուտի տնօրէնի աշխատասենեակ (2-րդ յարկ, աջակողմեան թեւ):

Բացման եւ ողջոյնի խօսք • 10:50-11:00

Տիգրան Սիրունեան, Հրաչեայ Աճառեանի անուան լեզուի ինստիտուտի տնօրէնի պաշտօնակատար, Բ.Գ.Թ.:

Ա. ՄԱՍ • 11:00-12:50

Նախագահող՝ Սուսաննա Տիոյեան, Բ.Գ.Թ. (օգնականներ՝ Աւետիս Ափոշեան, Նայիրա Խաչիբաբեան):

11:00-11:20 • Գիտաժողովի յատուկ հիւր՝ Անահիտ Տօնապետեան-Տեմոփուլոս (Ֆրանսա), Փարիզի Ինալքո համալսարանի փրոֆեսոր, Բ.Գ.Թ.

«Փարիզի Արեւելեան լեզուներու եւ քաղաքակրթութիւններու ազգային ինստիտուտի (Ինալքո) հայագիտական գործունէութիւնը»

Տեսակապով

11:20-11:35 • Hasmig Seropian (USA), Independent researcher and instructor of Armenian language, “Western Armenian: a content-driven description” methodical book presentation.

Տեսակապով

11:35–11:50 · Ժիրայր Չոլաքեան (Ֆրանսա), Երեւանի «Յառաջ» արեւմտահայերէնի կեդրոնի հիմնադիր,
«Արեւմտահայ մշակութային կեդրոնը Երեւանի մէջ»:

11:50–12:05 · Վահրամ Յովեան (Հայաստան), Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան,
«Արեւմտահայերէնի հիմնախնդիրը պոլսահայ մամուլում. «Մարմարա» օրաթերթի օրինակով»:

12:05–12:20 · Տիրուհի Բայբուրդեան (Ֆրանսա), Փարիզի Ինալքո համալսարանի հետազոտող,
«Արեւմտահայերէնը հայրենիքում. սիրիահայ եւ լիբանանահայ հայրենադարձների լեզուական համարկումը որպէս «փոքրամասնութեան լեզուի» գոյատեւման ձեւաչափ (2014-ից ի վեր)»:

12:20–12:35 · Այիդա Կարապետեան (Հայաստան), Գաւառի պետական համալսարան,
«Մշակութային իրողութիւնների փոխանցման ռազմավարութիւնները Զապէլ Եսայեանի «Սիլիհտարի պարտէզները» ստեղծագործութեան անգլերէն թարգմանութեան մէջ»:

12:35–12:50 · Զեփիւռ Խալիկեան (Հայաստան), Հրաչեայ Աճառեանի անուան լեզուի ինստիտուտի Արեւմտահայերէնի բաժնի կրտսեր գիտաշխատող,
«Արեւմտահայերէնի բառապաշարը «Մարմնամարզ»-ի էջերուն»:

Սուրճի դադար · 12:50–13:30

Բ. ՄԱՍ · 13:30–15:00

Զեկուցումներ, քննարկում եւ առաջին օրուան ամփոփում:

13:30–13:45 · Պէթրի Քիլերճեան (Շուեդ),
«Արեւմտահայերէնի կենսունակութիւնը Շուեդի հայ համայնքին մէջ. լեզուական իրադրութիւնը, մարտահրաւերները եւ զարգացման հեռանկարները»:
Տեսակապով

13:45–14:00 · Սօսի Միշոյեան (Ամերիկա), Միչիկանի համալսարանի դասախօս,
«Մշակոյթը իբրեւ արեւմտահայերէնի ուսուցման հիմք»:
Տեսակապով

14:00–14:15 · Պերճուհի Աւետեան (Հայաստան), հրատարակչական գործունէութեան տնօրէնուհի,
«Արեւմտահայերէնը հրատարակելը. մարտահրաւերէն՝ ձեռքբերումներ ու նոր հորիզոններ»:

14:15–14:30 · Աւետիս Ափոշեան (Հայաստան), Հրաչեայ Աճառեանի անուան լեզուի ինստիտուտի Արեւմտահայերէնի բաժնի աշխատակից,
«Բազմավէպ» հանդէսի լեզուաբանական յօդուածներու ցուցակագրումը»:

14:30–14:45 • Մարիա Մարկոսեան (Յունաստան), Սփիւռքի մէջ հայերէնի առցանց ուսուցչուհի, Աթենքի «Մարիա Կուտելի» Մոնթեսորի դպրոցի մանկավարժուհի,
«PBLL մեթոտաբանութեան փոխակերպող ազդեցութիւնը երկլեզու կրթական միջավայրին մէջ»:
Տեսակապով

14:45–15:00 • Քննարկում եւ առաջին օրուան ամփոփում:

ՕՐ ԵՐԿՐՈՐԴ

Ուրբաթ՝ 25 սեպտեմբեր

Ա. ՄԱՍ • 11:00–13:00

Նախագահող՝ Մանուկ Ֆելքեան, Բ.գ.թ. (օգնականներ՝ Աւետիս Ափոշեան, Նայիրա Խաչիբաբեան):

11:00–11:15 • Թամար Թիֆենկճեան (Ամերիկա), Արեւմտեան թեմի ազգային վարժարաններու ղեկավար մարմնի Խնամակալ մարմնի գործադիր տնօրէնուհի,
«Հայերէնի գործնականացման եւ իւրացման ընթացք»:
Տեսակապով

11:15–11:30 • Ժիրայր Չոլաքեան (Ֆրանսա), Ֆրանսայի «Նոր յառաջ» թերթի խմբագիր,
«Մամուլը համայնքի ու լեզուի կենսունակութեան ազդակ»:

11:30–11:45 • Վալենտին Խաչատրեան, Յասմիկ Թադէոսեան (Հայաստան), Հրաշեայ Աճառեանի անուան լեզուի ինստիտուտի Հայոց լեզուի պատմութեան բաժնի գիտաշխատողներ,
«Միջինհայերէնեան փոխառութիւններն արդի գրական արեւմտահայերէնում»:

11:45–12:00 • Hervé Georgelin (Յունաստան), Աթենքի պետական համալսարան,
«Յունաստանի մէջ արեւմտահայերէն դասաւանդելը»:
Տեսակապով

12:00–12:15 • Աննա Դանիէլեան (Հայաստան), Երեւանի պետական համալսարանի «Հայերէնի լեզուական արհեստագիտութիւնների հետազոտական աշխատարան»,
«Universal Dependencies-ի շրջանակում արեւմտահայերէնի քերականութեան ձեւայնացման որոշ հարցերի շուրջ»:

12:15–12:30 • Շողեր Թուխմանեան-Պետիկեան (Պէյրուս),
«Գոհար» գրադարանի նշանակալի դերը արեւմտահայերէն գիրքերու հաւաքագրման եւ պահպանման գործին մէջ»:
Տեսակապով

12:30–12:45 • Anke al-Bataineh, INALCO Paris, researcher,
“Teaching methods for Armenian language revitalisation and maintenance”.

12:45–13:00 • Սարգիս Աւետեան (Հայաստան), Հրաչեայ Աճառեանի անուան լեզուի ինստիտուտի աւագ գիտաշխատող, Երեւանի պետական համալսարանի դոցենտ, Բ.Գ.Թ.,

«Շեշտափոխական ձայնաւորային հերթագայութիւնները արդի արեւելահայերէնում եւ արեւմտահայերէնում. բառայնացում, համաբանական համահարթեցում եւ բարբառային տուեալներ»:

Սուրճի դադար • 13:00–13:30

Բ. ՄԱՍ • 13:30–15:30

Զեկուցումներ, քննարկում եւ գիտաժողովի ամփոփում:

13:30–13:45 • Աննա Ղարսլեան (Հայաստան), Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարան, Լուսինէ Ղամոյեան (Հայաստան), Հրաչեայ Աճառեանի անուան լեզուի ինստիտուտ, Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի Ելեւմտատնտեսագիտական վարժարան, «Տնտեսագիտական եզրոյթների արեւմտահայերէն-արեւելահայերէն զուգադրական քննութիւն»:

13:45–14:00 • Հերմինէ Աբրոյեան (Հայաստան), «Հակոբ Կոջոյեան» կրթահամալիր, «Զեւի պարագայի շարադասութիւնը արեւմտահայերէնում»:

14:00–14:15 • Մարի Կիւլիմեան (Ամերիկա), «Վլում» հարթակի կրթական ռազմավարութեան եւ համագործակցութեան տնօրէնուհի,

«Ի՞նչ կը կարդայ այսօրուան Սփիւռքը՝ տուեալներ, պէտքեր եւ հնարաւորութիւններ»:

Տեսակապով

14:15–14:30 • Նիրվա Գոյլումճու (Սպանիա), Պարսեղունայի համալսարան,

«Արեւմտահայերէնի հանդէպ լեզուակիրի եւ լեզուն ընդունողի վերաբերմունքը Հայաստանի մէջ»:

14:30–14:45 • Իրինա Ասոյեան (Հայաստան), Գեղարքունիքի մարզի «Ակունք» միջնակարգ դպրոց,

«Արեւմտահայերէնի ուսուցման խնդիրները հանրակրթութեան ոլորտում»:

14:45–15:00 • Մանուկ Ֆելեքեան (Հայաստան), Հրաչեայ Աճառեանի անուան լեզուի ինստիտուտի գիտաշխատող, Երեւանի պետական համալսարանի դոցենտ, Բ.Գ.Թ.,

Նայիրա Խաչիբաբեան (Հայաստան), Հրաչեայ Աճառեանի անուան լեզուի ինստիտուտի

Արեւմտահայերէնի բաժնի աւագ օգնական,

Յարութիւն Մարաշլեան (Հայաստան), Հայաստանի Ամերիկեան Համալսարանի դասախօս,

«Անձնանուն ռեալիանների թարգմանութեան առանձնայատկութիւնները Օսկար Ուայլդի «Դորիան Գրեյի դիմանկարը» վէպի հայերէն թարգմանութիւններում»:

15:00–15:30 • Քննարկում եւ գիտաժողովի ամփոփում: